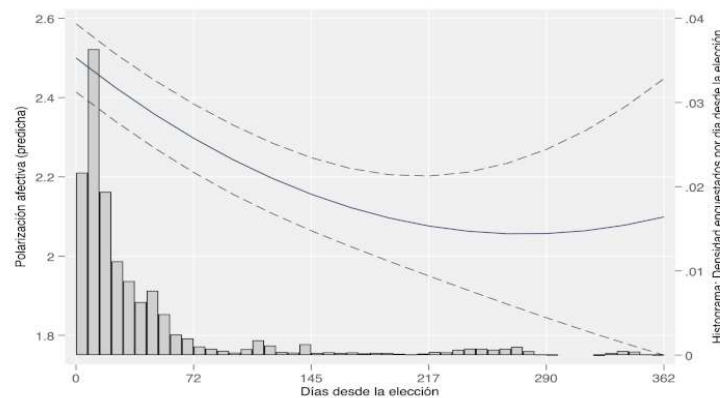

19/02/2021

La repetició d'eleccions augmenta la polarització social

La celebració d'eleccions intensifica i visibilitza els conflictes polítics que travessa tota societat. Com afecta això a la distància emocional que sentim cap a aquells que no pensen com nosaltres? En aquest article, investigadors del grup Democràcia, Eleccions i Ciutadania presenten un estudi en el qual han analitzat l'impacte de la prominència electoral sobre la polarització afectiva. Els resultats procedents de l'anàlisi de 99 enquestes realitzades en 42 països al llarg de més de 20 anys mostren que la polarització afectiva es redueix a mesura que passa el temps des de les eleccions. Aquestes conclusions permeten constatar el delicat equilibri que exigeixen els sistemes polítics democràtics i els efectes nocius que pot tenir per a la cohesió social la repetició de convocatòries electorals quan no hi ha formació de govern.

La polarització afectiva es defineix com la presència de sentiments de profund rebuig cap als simpatitzants de partits que no són "el nostre". Entendre per què es produeix i aguditza aquest tipus de polarització és una qüestió de primer ordre en l'atapeïda agenda dels problemes de les democràcies contemporànies. En aquesta recerca ens preguntem si, almenys en part, aquesta polarització afectiva oscil·la en funció del cicle electoral, aconseguint nivells elevats en el moment de les eleccions, i suavitzant-se a mesura que passa el temps.

Les campanyes electorals i les mateixes eleccions són moments en els quals les diferències polítiques i els conflictes aconseguen els seus nivells de màxima visibilitat. Les campanyes fan circular una gran quantitat d'informació, i sovint empen estratègies negatives que busquen desacreditar al contrari. Això afavoreix l'interès i la mobilització dels ciutadans, que són aspectes que normalment considerem positius perquè motiven la participació electoral. Però també poden donar-se conseqüències menys desitjables, quant a aquest rebuig cap als simpatitzants de l'oposició.

La polarització afectiva més gran que es pot produir entorn de les eleccions tindria dues possibles explicacions. D'una banda, durant les eleccions les diferències ideològiques entre els partits es visibilitzen i es perceben amb major intensitat. Això pot generar polarització ideològica, és a dir la sensació que hi ha una gran distància en relació amb les propostes i els valors que representa el teu partit amb els dels altres. D'altra banda, durant les eleccions també s'activen les identitats polítiques, de manera que la gent sent amb més força com és "el seu" partit. Tots dos mecanismes podrien conduir a una major polarització afectiva.

Per a comprovar si efectivament la proximitat de les eleccions genera polarització afectiva i quin dels dos mecanismes (polarització ideològica o reforç d'identitats partidistes) és més important, aquesta *recerca duta a terme per Enrique Hernández, Eva Anduiza i Guillem Rico utilitza dades de 99 enquestes postelectorals realitzades en 42 països entre 1996 i 2016. Les entrevistes a cada individu d'aquestes enquestes varien en el temps respecte al dia de les eleccions. Algunes es van fer immediatament després, però altres no es van realitzar fins transcorreguts diversos mesos. Aquesta variació permet mesurar la prominència de les eleccions, major com més pròximes en el temps. Les anàlisis mostren que la polarització afectiva disminueix significativament després de celebrar-se l'elecció. Els dos mecanismes apuntats, l'increment de la polarització ideològica i el de les identitats partidistes, funcionen, però el primer sembla lleugerament més rellevant. La disminució és més intensa just després de les eleccions, i el ritme de reducció es va atenuant a mesura que augmenta el temps.

D'aquestes conclusions poden extreure's diverses reflexions importants. En primer lloc, les bones notícies són que la polarització afectiva varia al llarg del temps i es pot reduir; no hem de renunciar a l'objectiu de despolaritzar en termes afectius. D'altra banda, si bé les eleccions són una eina indispensable en el funcionament dels sistemes democràtics, que els resultats d'aquesta recerca no posen en qüestió, repetir-les té el seu cost en termes de polarització afectiva. Una democràcia que funcioni bé requereix un delicat equilibri entre objectius diferents i, a vegades, contradictoris: garantir simultàniament la presència d'opcions ideològiques ben diferenciades, identitats partidistes arrelades, i tolerància cap a les alternatives que ens disgusten.

*Aquest article forma part d'un Special Issue que commemora el 25 aniversari del Comparative Study of Electoral Systems. Per a més informació sobre aquest projecte internacional i les seves dades en obert veure <https://cses.org/>

Eva Anduiza Perea

Universitat Autònoma de Barcelona.

Àrea de Ciències Polítiques i de l'Administració.

Eva.anduiza@uab.cat

Referències

Hernández, E., Anduiza, E. and Rico, G. (2020) **Affective polarization and the salience of elections** *Electoral Studies*, <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2020.102203>.

[View low-bandwidth version](#)